

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס הדרכה ביבליוגרפית מתקדמת

ד"ר שנה שיק | המחלקה לתלמוד

Advanced Research Guidance in Bibliography and Writing | 09-1011-01

הרצאה (פרונטלי)	סוג הקורס:
2	היקף נ"ז:
תשפ"ו	שנת לימודים:
ב'	סמסטר:
שלישי, 14:00	יום ושעה
בתאום	שעת קבלה:
shanaschick@gmail.com	מייל מרצה:
https://lemida.biu.ac.il	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

קורס זה יקנה ללומדים ארגז כלים בסיסי לביצוע מחקר ולכתיבת עבודות אקדמיות בתחום התלמוד. במהלך הקורס תוצע סקירה מבואית של תחומים שונים בחקר התלמוד, ויודגמו גישות ושיטות מחקר מרכזיות ביחס לכל אחד מהם.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הלומדים ייחשפו לבעיות מרכזיות בחקר הספרות התלמודית.
2. הלומדים יכירו שיטות מחקר וגישות מחקריות שונות בתחומים מגוונים.

מיומנויות

1. הלומדים ינתחו מקורות ראשוניים מסוגים שונים.
2. הלומדים יקראו מאמרים מדעיים באופן ביקורתי וישוו בין גישות מחקריות שונות.
3. הלומדים ינסחו טיעונים מחקרניים באופן עצמאי.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
2-1	יחסי משנה ותוספתא [משנה, שבת טז, א/ תוספתא, שבת (ליברמן) יג, א]		ש"י פרידמן, 'תוספתא עתיקתא'	
3	מדרשי הלכה – דבי ר' עקיבא ודבי ר' ישמעאל [ספרי דברים, פיס' שנז/ מכילתא לדברים (בתוך מדרש הגדול)]		מ' כהנא, 'מבוא למדרשי התנאים'	
5-4	תלמוד בבלי - מסורות נוסח מיוחדות [שבת יג ע"א-ע"ב]		א"ש רוזנטל, 'תולדות הנוסח'	
7-6	מקבילות בתלמוד הבבלי והירושלמי [בבלי, ברכות כו ע"ב/ ירושלמי, ברכות פ"ד, ה"א; בבלי, בבא בתרא צב ע"א-צג ע"ב/ ירושלמי, כתובות פ"ב, ה"א]		י' זוסמן, 'שוב לירושלמי נזיקין'	
8	מקבילות בתלמוד הירושלמי ובמדרשי האגדה הארצישראליים [בראשית רבה ק, ז/ ירושלמי, מועד קטן פ"ג, ה"ה, ה"ז]		ל' מוסקוביץ, 'היחס בין התלמוד הירושלמי לבין ויקרא רבה'	
9	מדרשי האגדה – ממוקדם למאוחר			
10	תרגומי המקרא לארמית			
11	ספרות הגאונים [הלכות 'לולב הגזול']			
12	ספרות הראשונים [פולמוס הראשונים על תפילת 'כל נדרי']		נ' וידר, 'עבר ועתיד בנוסח "כל נדרי"'	

13	ספרות בית שני		
14	שיעור סיכום		

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

מסקל בציון הסופי	תיאור התוצר
20% מהציון הסופי	תרגיל אמצע – ביקורת מאמר
80% מהציון הסופי	מטלה מסכמת – סיכום גישות החוקרים בנושא לבחירת הסטודנט

דרישות הקורס

הלומדים יידרשו להשלים תרגיל בכתב במהלך הסמסטר, ומטלה מסכמת בסופו. בקורס זה יש חובת נוכחות ב-80% מהשיעורים.

דרישות קדם

אין

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה

חובה

1. ש"י פרידמן, 'תוספתא עתיקתא : ליחס מקבילות המשנה והתוספתא; (א). כל כתבי הקדש (שבת טז, א), 'תרביץ, סב (תשנ"ג), עמ' 313–338
2. מ' כהנא, 'מבוא למדרשי התנאים', ספרות חז"ל הארץ-ישראלית, א (תשע"ח), עמ' 137–177
3. א"ש רוזנטל, 'תולדות הנוסח ובעיות-עריכה בחקר התלמוד הבבלי', תרביץ נז (תשמ"ח) 1–36
4. י' זוסמן, 'ושוב לירושלמי נזיקין', מחקרי תלמוד, א (תש"ן), עמ' 96–114
5. ל' מוסקוביץ, 'היחס בין התלמוד הירושלמי לבין ויקרא רבה', דברי הקונגרס העולמי האחד עשר למדעי היהדות, ג (תשנ"ג), עמ' 31–38
6. נ' וידר, 'עבר ועתיד בנוסח "כל נדרי"', מכתם לדוד: ספר זכרון לדוד אוקס (י"ד גילת, א' שטרן עורכים), רמת-גן תשל"ח, עמ' 189–209

קריאה מומלצת

7. א"א אורבך, 'דרשות חז"ל על נביאי אומות העולם ופרשת בלעם', תרביץ, כה (תשט"ו), עמ' 272–289

8. ש"י פרידמן, 'להתהוות שינויי הגרסאות בתלמוד הבבלי', סידרא, ז (תשנ"א), עמ' 67–102

9. ע' רייזל, מבוא למדרשים, אלון שבות, תשע"א

10. י' קומלוש, 'תרגומים ארמיים-יהודיים', תרגומי המקרא : פרקי מבוא (ח' רבין עורך), ירושלים תשמ"ד, עמ' 5–44

11. ר' שושטרי, 'מסורות הנוסח של מסכת סוכה בבלי', עבודת דוקטור, אוניברסיטת בר-אילן, תש"ע

12. י' ברודי, צוהר לספרות הגאונים, תל אביב תשנ"ח